

# ĐÂY THÔN VĨ DẠ

Hàn Mặc Tử

## I. TÌM HIỂU CHUNG

### 1. Tác giả: Hàn Mặc Tử (1912 – 1940)

- Hàn Mặc Tử tên khai sinh là Nguyễn Trọng Trí, xuất thân trong một gia đình viên chức nghèo theo đạo Thiên Chúa, quê ông ở tỉnh Đồng Hới (nay là tỉnh Quảng Bình)
- Năm 24 tuổi (1936), ông mắc bệnh phong. Ông về hẩn Quy Nhơn để chữa trị và mất tại trại phong Quy Hòa khi chỉ 28 tuổi.
- Ông làm thơ từ năm 14, 15 tuổi với các bút danh: Minh Duệ Thị, Phong Trần, Lệ Thanh, Hàn Mặc Tử,...
- Ban đầu, Hàn Mặc Tử sáng tác theo khuynh hướng thơ cổ điển Đường luật, sau chuyển sang sáng tác theo khuynh hướng Thơ Mới lãng mạn.
- Hồn thơ của HMT luôn chứa đựng một tình yêu đau đớn hướng về cuộc đời trần thế.

### 2. Tác phẩm: bài thơ “Đây thôn Vĩ Dạ”

#### a. Xuất xứ

- Bài thơ “*Đây thôn Vĩ Dạ*” lúc đầu có tên “*Ở đây thôn Vĩ Dạ*”
- Được sáng tác vào khoảng năm 1938 in lần đầu trong tập “*Thơ Điên*” về sau đổi thành “*Đau thương*”.

#### b. Hoàn cảnh sáng tác

- Bài thơ được gợi cảm hứng từ môi tình của Hàn Mặc Tử với một người con gái vốn quê ở Vĩ Dạ, một thôn nhỏ bên dòng sông Hương nơi xứ Huế thơ mộng và trữ tình.

## II. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

### 1. Bức tranh thôn Vĩ buổi sớm mai và tình người tha thiết (Khổ 1)

“*Sao anh không về chơi thôn Vĩ?*”

- Câu hỏi tu từ mang nhiều sắc thái (hỏi nhưng không phải để trả lời):
  - + Vừa như lời trách móc, hờn dỗi vừa như lời mời gọi tha thiết của con người thôn Vĩ.
  - + Đây cũng là lời nhà thơ tự hỏi mình, trách mình sao không về thăm thôn Vĩ.

“*Nhìn nắng hàng cau nắng mới lên*”

- Điệp từ “*nắng*” nhấn mạnh ánh sáng của buổi bình minh. Ánh sáng làm bừng lên khung cảnh thôn Vĩ.
- Hình ảnh “*Nắng hàng cau nắng mới lên*”: Gọi lên cái nắng ban mai ấm áp, rực rỡ, trong trẻo, tinh khôi trong buổi bình minh.

“*Vườn ai mướt quá xanh như ngọc*”

- Đại từ phiếm chỉ “*ai*” gợi cảm giác mơ hồ, bất định, vừa cụ thể lại vừa xa vời, vừa thực vừa hư.
- Cụm từ “*mướt quá*” giống như một tiếng reo ngỡ ngàng, trầm trồ.
- Nghệ thuật so sánh “*xanh như ngọc*” đã diễn tả được sự xanh mướt của khu vườn.

→ **Thiên nhiên thôn Vĩ buổi ban mai đẹp thanh khiết, trong trẻo, đầy sức sống.**

*“Lá trúc che ngang mặt chữ điền”*

- “*Mặt chữ điền*” là biểu tượng của nét đẹp phúc hậu, hiền lành, trung thực.
- “*lá trúc che ngang*” lá trúc mảnh mai, gợi nét đẹp kín đáo, dịu dàng của con người xứ Huế.

## **2. Cảnh đêm trăng thôn Vĩ và dự cảm chia lìa (Khổ 2)**

*“Gió theo lối gió, mây đường mây*

*Dòng nước buồn thiu, hoa bắp lay”*

- Đó là một bức tranh thực về xứ Huế mơ mộng, bình yên nhưng đượm nét buồn:

+ Điệp từ “*gió – mây*”, kết hợp cách ngắt nhịp 4/3 làm cho sự vật hoạt động như trái quy luật tự nhiên, gợi sự chia lìa đầy ám ảnh bao trùm lên cả cảnh vật.

+ Hình ảnh “*hoa bắp lay*” gợi sự chuyển động rất nhẹ, làm ta cảm thấy một nỗi buồn hiu hắt, thưa vắng.

- Nghệ thuật nhân hóa “*dòng nước buồn thiu*” làm dòng sông trở thành một sinh thể mang tâm trạng

*“Thuyền ai đậu bến sông trăng đó*

*Có chờ trăng về kịp tối nay?”*

- Hình ảnh thực: thuyền, sông và bến
- Hình ảnh ảo: sông trăng và thuyền trăng
- Thuyền – bến → sự đợi chờ, hạnh phúc nhưng ở đây lại là hạnh phúc mong manh, đợi chờ trong vô vọng.
- Chữ “*kịp*”: khiến cho khoảng thời gian “*tối nay*” càng trở nên ngắn ngủi.

## **3. Nỗi niềm tâm sự của thi nhân (Khổ 3)**

*“Mơ khách đường xa khách đường xa”*

- “*Mơ*” là trạng thái vô thức, là mộng tưởng.
- Điệp ngữ “*khách đường xa*” + cách ngắt nhịp 1/3/3 của câu thơ → gợi nên sự xa xôi, cách trở và hình ảnh khách đường xa:
  - + Người khách thôn Vĩ mong tưởng về người khách đường xa.
  - + Người khách đường xa mơ về thôn Vĩ.

*“Áo em trắng quá nhìn không ra”*

- “*Áo em trắng*” + “*quá*” → cực tả sắc trắng, trắng một cách kỳ lạ và bất ngờ. Đây không còn là màu sắc thực nữa mà là màu của tâm tưởng của hoài ức.

*“Ở đây sương khói mờ nhân ảnh*

*Ai biết tình ai có đậm đà?”*

- “*Ở đây*” chính là thế giới nhà thơ đang tồn tại, đang từng giây từng phút vật vã với cái chết cận kề.
- Hình ảnh “*sương khói*” gợi nên sự mờ ảo, che mờ tất cả mọi thứ.
- “*Ai biết*” là lời hỏi của tác giả nhưng “*tình ai*” lại là tình của hai người:
  - + Nhà thơ làm sao biết được tình người xứ Huế có đậm đà hay không?
  - + Người xứ Huế có biết chăng tình cảm đậm đà của nhà thơ đối với người xứ Huế?

## **III. TỔNG KẾT (Ghi nhớ SGK tập 2/40)**

